

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ДОСТУПНОСТІ ПРОТИПУХЛИННИХ ПРЕПАРАТІВ, ЩО ВИКОРИТОВУЮТЬСЯ У ХІМІОТЕРАПІЇ ГОСТРОГО ЛІМФОЇДНОГО ТА МІЄЛОЇДНОГО ЛЕЙКОЗІВ

Панфілова Г.Л., Корж Ю.В., Цурікова О.В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. За умов фінансової кризи та відсутності дієвих механізмів компенсації вартості споживання ліків особливої актуальності набувають дослідження показників доступності препаратів, що використовуються у лікуванні особливо тяжких за перебігом захворювань. До останніх з повною мірою відповідальності можна віднести гострий лімфоїдний та мієлоїдний лейкози.

Мета дослідження. Аналіз показників доступності протипухлинних препаратів (ПП), що представлені на роздрібному фармацевтичному ринку (ФР) України.

Методи досліджень. У дослідженнях використовувався історичний, порівняльний, графічний та маркетингові методи досліджень. Для аналізу цінових характеристик використовувалися середні роздрібні ціни на лікарські засоби (ЛЗ), що представлені у інформаційно-пошукових програмах «Моріон», «Фармтрейд», «Фармсет», «Інформ-клієнт» тощо. Нами були розраховані: середня роздрібна ціна препаратів; коефіцієнт адекватності платоспроможності (Ca.s.); показники доступності ЛЗ (D) [1,2]. Аналіз показників Ca.s. та D здійснювався з всіма торговими найменуваннями (ТН) з урахуванням всіх форм випуску. Враховуючи різноманіття ТН ПП, що представлені на вітчизняному ФР аналіз показників Ca.s. та D здійснювався за тими ЛЗ, що використовуються у лікуванні як гострого лімфоїдного лейкозу (ГЛЛ) так й гострого мієлоїдного лейкозів (ГМЛ). Це такі найменування ПП за міжнародними непатентованими назвами (МНН), як доксорубіцин, цитарабін та циклофосфамід.

Основні результати. За результатами аналізу динаміки змін показника Ca.s. протягом 2009-2015 рр. встановлено, що за препаратами доксорубіцину його значення коливалось від 6,25 до 11,47 ($\Delta=5,22$), циклофосфаміду – від 3,47 до 9,61 ($\Delta=6,14$), цитарабіну – від 5,01 до 10,18 ($\Delta=5,17$). Зниження значень Ca.s., що вказує на збільшення доступності препаратів за ТН доксорубіцину спостерігалось упродовж 2009-2011 рр., за циклофосфамідом – протягом 2009-2013 рр.. Препарати цитарабіна характеризувалися складною динамікою змін Ca.s.. Так протягом 2009-2010 рр. мало місце збільшення, а за з 2011 по 2013 рр. навпаки зниження показника Ca.s.. По всіх ТН ПП, що досліджувалися з 2013 рр. спостерігалась планомірне збільшення даних Ca.s., досягнувши максимальних значень (за виключенням доксорубіцином) у 2015 р. Зазначене обумовлено зменшенням доступності ПП на роздрібному сегменті ФР, що відмічалось на фоні різкого зниження доходів населення та девальвацією національної валюти. Важливого значення в оцінці доступності фармацевтичної допомоги, що надається хворим на ГЛЛ та ГМЛ є аналіз динаміки змін показника D. Показник D коливався у таких діапазонах значень: доксорубіцин –

$\Delta=0,51$; циклофосфамід – $\Delta=0,65$; цитарабін – $\Delta=0,69$. Значення $D \geq 1$ дає змогу стверджувати про наявність оптимального рівня доступності препаратів для населення України [2]. Як бачимо за даними таблиці показник D по ТН ПП перевищував або дорівнював одиниці протягом 2010-2013 рр.. З 2010 р по 2015 р доступність ПП планомірно знижувалося, а мінімальне значення показника D спостерігалось за даними 2015 р. Так, за ТН доксорубіцину D зменшився з 1,16 до 0,65 (зниження у 1,8 рази), за препаратами циклофосфаміду з 1,14 до 0,49 (зниження у 2,3 рази) та цитарабін з 1,09 до 0,4 (зниження у 2,7 рази). Найбільш різке зниження рівня доступності спостерігалось за ТН цитарабіну. Завдяки відносно високим показникам D , що спостерігалися протягом 2010-2013 рр. ТН доксорубіцину виявилися найбільш доступним, у порівнянні з іншими ТН ПП, що досліджувалися. Незважаючи на достатній рівень конкуренції, що склалась на сегменті ФР, який досліджувався планомірне зниження показника D дозволяє стверджувати про загрозові, з соціально-економічної точки зору, характеристики його розвитку з 2014 р.

Таблиця

Аналіз динаміки Clq, Ca.s., D найменувань ПП, що використовуються у хіміотерапії гострих лейкозів

МНН препаратів	Значення показника по роках дослідження показника							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Середнє значення
Ca.s.								
Доксорубіцин	11,17	9,0	7,49	8,00	6,25	7,16	9,50	8,37
Циклофосфамід	4,90	4,51	3,96	3,67	3,47	5,36	9,61	5,07
Цитарабін	7,46	8,01	6,98	5,81	5,01	6,57	10,18	7,15
D								
Доксорубіцин	–	1,16	1,29	1,10	1,00	0,77	0,65	1,00
Циклофосфамід	–	1,14	1,21	1,07	1,07	0,64	0,49	0,94
Цитарабін	–	1,09	1,24	1,06	1,15	0,72	0,47	0,96

Висновки.

1. Найбільший діапазон коливань значень Ca.s. спостерігалось з ТН циклофосфаміду ($\Delta=6,41$), а найменший – по препаратах доксорубіцину ($\Delta=5,22$). З 2013 р. спостерігалась збільшення даних Ca.s., досягнувши максимальних значень (за виключенням доксорубіцину) у 2015 р., що вказує на зниження їх доступності.

2. Аналіз динаміки показника D дозволяє стверджувати про наявність негативної тенденції до зниження доступності ПП протягом 2010-2015 рр. Так, за ТН доксорубіцину D зменшився зниження у 1,78, за ТН циклофосфаміду у 2,33, ТН цитарабіну у 2,32 рази. У порівнянні з іншими ПП, найбільш доступним є ТН доксорубіцину.

Перелік літератури

1. Мнушко З.Н. Фармакоэкономическая оценка гипополипидемических лекарственных препаратов / З.Н. Мнушко, С.Б. Труфан // Провизор. – 2002. – № 21. – С. 18–25.

2. Немченко А.С. Моніторинг цін на основні лікарські засоби : Методичні рекомендації / А.С. Немченко, Л.В. Галій – Х.: НФАУ, 2003. – 24 с.